

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 10417/2022
15.11.2023. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелице Бојанић Керкез, председника већа, Весне Станковић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници тужилаца АА и ББ, обоје из ..., које заступа Зоран Јанићијевић, адвокат из ..., против тужених ВВ и ГГ, обоје из ..., које заступа Шефкета Доловац, адвокат из ..., ради утврђења ништавости уговора о доживотном издржавању, одлучујући о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1281/22 од 20.05.2022. године, исправљене решењем истог суда Гж 1281/22 од 15.06.2022. године, у седници одржаној дана 15.11.2023. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1281/22 од 20.05.2022. године, исправљена решењем истог суда Гж 1281/22 од 15.06.2022. године и пресуда Вишег суда у Новом Пазару П 24/21 од 07.04.2022. године и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Новом Пазару П 24/21 од 07.04.2022. године, првим ставом изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тражено да се утврди да је ништав и да не производи правно дејство уговор о доживотном издржавању закључен иза сада покојне ДД и сада покојног ЋЋ, дана 23.05.2014. године у Новом Пазару, оверен код Основног суда у Новом Пазару под бројем РЗ 108/14 дана 11.04.2014. године. Другим ставом изреке обавезани су тужиоци да туженима солидарно накнаде парничне трошкове у износу од 171.000,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1281/22 од 20.05.2022. године, исправљеном решењем истог суда Гж 1281/22 од 15.06.2022. године, одбијена је као неоснована жалба тужилаца и потврђена пресуда Вишег суда у Новом Пазару П 24/21 од 07.04.2021. године.

Против правоснажне пресуде донете у другом степену тужиоци су сходно члану 403. став 3. ЗПП изјавили ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП и због погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду применом члана 408. ЗПП („Службени гласник РС“ број 72/11 са изменама и допунама), па је нашао да је ревизија тужилаца основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности, а битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП није разлог због кога се ревизија може изјавити.

Према утврђеном чињеничном стању, између сада покојног ЂЂ, као примаоца издржавања и његове сада покојне супруге ДД, код Основног суда у Новом Пазару дана 23.05.2014. године закључен је уговор о доживотном издржавању РЗ 108/14. Приликом овере уговора идентитет уговарача је утврђен на основу њихових личних карата, а у разговору са примаоцем издржавања поступајући судија је оценио да је ЂЂ свестан, оријентисан у времену и простору и да се ради о психички здравој особи, способној да схвати значај и дејство правног посла чијем закључењу приступа. Након упозорења да имовина примаоца издржавања обухваћена уговором о доживотном издржавању не улази у његову оставинску масу, односно да се њоме не може намирити нужни део законских наследника којима то право припада по Закону о наслеђивању, уговарачи су уговор потписали. Налазом вештака неуропсихијатра утврђено је да је прималац издржавања у време овере уговора о доживотном издржавању био способан за расуђивасње и за заштиту својих имовинских и правних интереса. ЂЂ преминуо је дана ..2014. године.

На основу овако утврђеног чињеничног стања нижестепени судови су у складу са одредбом члана 194. и члана 195. Закона о наслеђивању оценили да нема услова за утврђење ништавости предметног уговора у смислу члана 103. став 1. Закона о облигационим односима, јер приликом овере уговора није нарушена његова форма, а нема разлога ни за поништај у смислу члана 111. ЗОО, јер је прималац издржавања био способан за расуђивање.

По укидању претходно донете првостепене и другостепене одлуке којом је тужбени захтев био правоснажно одбијен, поступајући по налогу Врховног касационог суда датом у решењу Рев 4782/19 од 16.09.2020. године – да битно својство уговора о доживотном издржавању – алеаторност, није испитана, првостепени суд је употпунио доказни поступак поновним саслушањем странака, сведока и вештака неуропсихијатра, који је своје писане налазе, основни и допунски, засноване на отпусној листи Интерног одељења болнице у Новом Пазару, где је ЂЂ лечен у периоду од 29.04.2014. године до 07.05.2014. године и Клиничког центра Србије – Клинике за плућне болести, где је исто лице било хоспитализовано од 20.05.2014. године до 22.05.2014. године, а којом му је поновни пријем на ту клинику заказан за 29.05.2014. године, употпунио поновним изјашњењем на рочишту. Из изјаве судског вештака првостепени суд је утврдио да из постојеће медицинске документације следи да је ЂЂ боловао од карцинома плућа, да нема података да се болест проширила на мозак или да је он примарно боловао од карцинома мозга, како су тужиоци тврдили, да је од 13.06.2014. године прималац издржавања, уз клометол, користио 2 пута по 50мг тродона дневно, што је најнижа доза тог аналгетика. Прве тегобе ЂЂ је осетио средином априла 2014. године, а код болести малигног карактера није могуће предвидети дужину њеног трајања, односно одредити брзину наступања њене смртне последице.

Код таквог стања ствари првостепени суд је донео истоветну одлуку и тужбени захтев одбио као неоснован, а предлог тужиоца за прибављање документације са Клиничког центра Србије – Клинике за плућне болести и за поверавање вештачења специјалисти онколошке струке на околност очекиваног исхода болести ЂЂ, није прихватио позивајући се на постојеће резултате доказног поступка и одредбу члана 308. став 1. ЗПП, којом је доказна активност странака ограничена на припремно рочиште, односно прво рочиште за главну расправу ако припремно рочиште није одржано.

Врховни суд је оценио да су нижестепене одлуке засноване на погрешној примени материјалног права, на шта се ревизијом тужилаца основано указује.

На основу одредбе члана 408. ЗПП Врховни суд по службеној дужности пази и на погрешну примену материјалног права.

Чланом 194. став 1. Закона о наслеђивању („Службени гласник РС“ број 46/95 са изменама и допунама), уговор о доживотном издржавању регулисан је као теретни правни посао који сходно својој правној природи производи обавезе за обе уговорне стране.

Чланом 210. став 3. Закона о наслеђивању прописано је да на захтев законских наследника прималаца издржавања суд може поништити уговор о доживотном издржавању ако због болести или старости примаоца издржавања уговор није представљао никакву неизвесност за даваоце издржавања.

Наведеном законском одредбом установљена је алеаторност као битан услов пуноважности уговора о доживотном издржавању чије одсуство је разлог за поништај уговора. У том смислу без утицаја је околност што је у вези са правилном применом материјалног права на одсуство неизвесности указано претходно донетом одлуком Врховног касационог суда, из ког разлога се и доказни предлози тужиоца истакнути у складу са налогом ревизијског суда – да се прибави медицинска документације Клиничког центра Србије – Клинике за плућне болести и за поверавање вештачења специјалисти онколошке струке, не могу сматрати неблагоприятним применом члана 308. став 1. ЗПП.

У поновном поступку првостепени суд ће ради комплетирања доказне грађе по предлогу тужилаца датом сходно члану 228. ЗПП прибавити извештај Клиничког центра Србије – Клинике за плућне болести у којој је прималац издржавања био хоспитализован од 20.05.2014. године, па ће затим на околност природе његовог обољења, очекиваног тока болести и могуће дужине трајања лечења, које се према постојећој документацији проводило само применом најниже дозе аналгетика, утврдити да ли је скори смртни исход било могуће предвидети.

Када правилном применом материјалног права чињенично стање правилно и потпуно утврди, првостепени суд ће поново одлучити о основаности тужбеног захтева, као и о обавези парничних странака за накнаду трошкова поступка у зависности од његовог исхода.

На основу члана 416. став 2. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа-судија
Јелица Бојанић Керкез,с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић